

יוצרת או עוצרת

שחר ברקוביץ

מה את עושה?
כלום.
כלום זה הרבה.
מה את עושה?
יוצרת.

תקופת הקורונה שינתה לנו את תפיסת הזמן, או אולי את היכולת שלנו לתפוס אותו ולשלוט בו. התחושות החזקות בגוף שלי נבעו מהגבלת חופש התנועה, שגרמה לי לבדוק גבולות מול המותר והאסור; ללכת לים ולנסוע ממקום למקום בפחד, מאובזרת בשלל תירוצים אמתיים לחלוטין – הייתי צריכה אוויר. הסגר הראשון, המטלטל והבלתי סביר, התרחש בדיוק בשבוע שבו היינו אמורים לעלות להופיע עם הפקת שנה ג' בסמינר. הקאט היה חד ומפתיע: מחזרות אינטנסיביות על הבמה, בניית תאורה ופרסום, להתכנסות בבית מבלי לדעת למה, לכמה זמן ואיך. ההצגה חייבת להמשיך?

באותה תקופה בן זוגי עבד במד"א, בחזית הלחימה בנגיף הקורונה, ואני עשיתי "ויברח" מתל אביב המסוגרת לקיבוץ, להורים. העבודה שלי חדלה לחלוטין, שיעורי הבלט הפכו לוורטואליים ומצאתי את עצמי רוקדת יחד עם אמא שלי, אח שלי וכסא בסלון, בזמן שכל אחד מאיתנו נמצא בזום אחר. התרכזתי בפשטות של היום – יום, בלשמוך על כושר הישרדותי, בלאכול ארוחת בוקר, צהריים וערב, ובסידור עלולות קניות ומדפים בכלבו של הקיבוץ, לפי רשימות המזמינים.

מהירות התנועה

כשחזרתי לסטודיו, ליצור מחדש, גיליתי שחזרתי בקצב שונה. האימפרוביזציות שלי היו סופר איטיות, אולי תוצר של עודף מחשבה או כושר לקוי או פשוט הוויה חדשה שנכנסה לגוף במהלך חודשי הסגרים ובשל חוסר התנועה ומגבלותיה. החזרה ליצירה הרגישה כמו התעוררות מתרדמה. אפילו השתעשעתי ושיתפתי את הפרטנרים שלי בכך שעד אז הייתי שקועה מתחת לשמיכה, בפור, חודשים של קיפאון במיטה, והנה אני מתעוררת שוב לחיים וזה מרגש אבל גם מפחיד. תמיד.

הקורונה עשתה לי רק טוב

"הקורונה עשתה לי רק טוב" היה המשפט השנוא עלי. חוסר הוודאות והשינויים המתמידים, המוכתבים מלמעלה, ההגבלות על הגוף והמגע, המסכה שמסתירה את הפנים, המציאות הלא ברורה והלא יציבה, ובעיקר ההיררכיה: תרבות לא חשובה, אימונים, כושר, וסטודיו גם לא, כל אלו מנעו מהקורונה "לעשות לי טוב". בעצם נסגרו לי החיים; כל התחומים בהם עסקתי הפכו ללא חיוניים. רציתי לצעוק – וגם צעקתי – שאני חיונית. להיות בתנועה זה חיוני, להזיז את הגוף, לרקוד, זה חיוני. אנחנו חיוניים.

קול מוחה בגוף ממושטר

יש אנשים שיצאו לרחובות להפגין או להופיע. עשיתי זאת פעם ב-"Balfour Dance Company של רועי אסף, והרגשתי את העוצמה והמשמעות של למחות עם

Shahar Berkowitz, photo: Or Danon

שחר ברקוביץ, צילום: אור דנון

הגוף. אבל במשך רוב התקופה הזו הייתי קפואה, הייתי בהולד. הגוף שלי עצר ורק המילים עוד זרמו, הגוף הממושטר שלי התכנס, אבל משהו אחר המשיך לנגן. התנועות הפכו למילים. התחלתי לזמר מנגינות, לחרוז שורות.

היצירה היא אוויר לנשימה בשבילי. אני מרגישה שאני לא בוחרת בזה, זה בחר בי. היו תקופות בהן לא יצרתי ולא הבעתי עצמי עם הגוף, ובתקופות האלו הרגשתי רק חצי חיה, כאילו אני מושקת, מוקטנת, ממוסגרת.

האם יש לך אמונה

הפגנתי בצמתים אבל לא מספיק. כי פה נשאלת שאלת האמונה.

האם יש לך אמונה? תקווה?

כן? אני מאמינה בעצמי? ובמדינה? מאמינה שההנהגה יכולה להשתנות, שהעם יעז להניע לשינוי? הייתי בטוחה שכולם מחזיקים בעמדה שלי אבל לא, שוב בחירות ואני מגלה אחרת, שיש אנשים שהמציאות הזו מספקת אותם והם לא רואים שהמדינה והעם במשבר חברתי-כלכלי עמוק, שיש סכנה לדמוקרטיה. המנהיג שלנו מובל מאינטרסים אישיים ולא אינטרסים של העם שלו, יש שחיתות וכל ההחלטות פוליטיות. וכן, זה משפיע עלי ביום-יום: בסגר בו לא פתחו את התרבות ולא פתחו את הסטודיואים, כשאני הולכת לים והוא מלא בזפת, כשאני תוהה מתי יקרה האונס הבא, וזה משפיע עלי ביוקר המחיה, בפקקים בכבישים, במה שאני לומדת; תואר במחול יכול להחשב תואר אקדמי רק אם הוא משולב חינוך, ולא בשם האמנות.

אז לא הייתה לי מספיק אמונה על מנת לצאת ולהפגין כל יום בכיכר המדינה.

מסכת השקרים

מסכות – על הפנים!

לאורך כל התקופה היה לי קשה מאד להסתובב עם מסכה. הרגשתי שאני לא נושמת. אז לפעמים הורדתי רק מהאף כשהייתי במרחב הפתוח והאנשים באיזור היו רחוקים מספיק, ועדיין דפקו לי מבטים העוברים והשבים וסידרו והידקו את המסכה על אפם ועל חמתם.

הגעתי למרחבים חדשים, למסגרות חדשות בהן הכרתי את הנפשות הפועלות רק מחצי פנים, וגם הם הכירו אותי רק חצי חצי. ובמרחבים אחרים הכירו אותי רק בנירסתי הווירטואלית: חזה וראש והכלבה שאנה שנדחפת לתמונה.

אני הסתכלתי בעיניים,

לפעמים במסך

לפעמים על עצמי שבמסך ולא עליהם.

יש אישה מאוד יפה עם עיניים גדולות

היא מתלבשת בססגוניות צבעוניות כזו

ירוק עם ירוק וירוק ושרשרת.

היא תמיד עם מסכה,

ורק פעם אחת בזום זכיתי לראות אותה חושפת את פניה השונות, נטולות המסכה.

לא זיהיתי ולא הכרתי,

לא ידעתי שיש עוד חצי פנים.

ונערה בכיתה ז' עם מסכה

הסתירה צלקת יפה.

האף שלה מחוץ

וגם סולד,

ועם מסכה היא לגמרי כמו כולם.

לא ידעתי שמתחת מסתתרת מגבלה.

מצאתי עצמי יושבת בבית על הספה,

עם מסכה על הפנים משוחחת עם מאלף הכלבים.

הראיתי לו את החצי השני שלי רק לרגע,

שיכיר.

ממאה לאפס למאה לאפס למאה

אני מחפשת את המנוע הפנימי, מנסה להתניע שוב, מחדש.

אני יודעת שלא הכל שחור ולבן

ובכל זאת, צבע של קורונה שטף את העולם,

ואז ניסינו למצוא צבע של שגרה

ופתאום צבע של מלחמה

ושל פוליטיקה

ושל שגרה,

וחיפשנו שוב את הוורוד,

וחיפשנו שוב לחזור לעשייה כאילו כלום לא היה,

כלום לא קרה?

נגררים אחרי השגרה הזו; כל כך קל לשנוא? כל כך קל לאהוב?

מה יותר פשוט, לשנוא או לאהוב

או שבכלל העולם מורכב יותר ותמיד יש תשובה שלישית, זה לא שחור ולבן.

יש מלחמה בחוץ

ואני עושה אמנות.

אולי זה הדבר הכי טוב שאני מסוגלת לעשות.

שחר ברקוביץ, (בת 28) יוצרת ופרפורמריט. בוגרת תיאטרון מחול בסמינר הקיבוצים, B.Ed. Dance רוקדנית ומורה למחול בתל אביב, בת קיבוץ מעגן מיכאל.